

ԿՐԾՆԱԿԱՆ

ԱՐՔ ԵՐԿՈՒ ԵԼԻՆ Ի ՏԱՃԱՐՆ ԿԱԼ ՅԱՂՕԹՍ, ՄԻՆ՝ ՓԱՐԻՍԵՑԻ ԵՒ ՄԵՒՍՆ՝ ՄԱՔՍԱԻՈՐ

(Ղուկաս ԺԸ: 10)

Սրբազան Աւետարանիչը՝ Ղուկաս, այսօրուան Ճաշու աւետարանին ընդմէջէն, մեր Փրկչին բերնով պատմուած երկու առակներ կու տայ մեզի, առաջինը՝ Անիրաւ Դատաւորին առակը, որուն անունով ալ կը կոչուի Մեծ Պահոց այս կիրակին, իսկ երկրորդը՝ Փարիսեցիի եւ Մաքսաւորի առակը, երկուքն ալ նպատակ ունենալով ԱՂՕԹՔԸ: Առաջին առակով մեր Տէրը կը փորձէ իր հետեւորդներուն տրվեցնել անհրաժեշտութիւնը անձանձոյթ ու անվիաստ աղօթելուն, իսկ երկրորդով՝ թէ որքա՛ն էական էր մեր աղօթքներուն մէջ դնել խոնարհ ոգի եւ համեստութեամբ մօտենալ Աստուածային գահին, որովհետեւ միայն խոնարհութիւնն ու պարզութիւնն է որ պիտի յաջողին բանալ դռները արքայութեան, մեղաւոր ու բեկուած հոգիներուն առաջ:

Օրինապահ կարծուած կարգ մը Հրեաներ, կը փորձեն յանդիմանել մեր Տէրը, տեսնելով որ ան կը նախընտրէր մտերմութիւնն ու քարեկամութիւնը մերժուածներուն, վատահամբաւներուն, ոճրագործներուն եւ մեղաւորներուն, մէկ խօսքով՝ ընկերութեան թափափութիւններուն եւ տակաւնին: Այդ իսկ պատճառով Քրիստոս անոնց առակ մը կը պատմէ ըսելով թէ, երկու մարդիկ տաճար կ'երթան աղօթելու, մէկը՝ Փարիսեցի, իսկ միւսը՝ Մաքսաւոր: Աստուածորդին շատ լաւ գիտէր թէ Հրեաներ որքա՛ն կ'ատէին Մաքսաւորները, որոնք հարկահաւաք ըլլալէ գատ, կը նկատուէին նաեւ բշտամիտ՝ Հոռմի գործակալները, անոնք՝ որոնք իրենց հոգիները ծախած էին սատանային

եւ կը չարաշահէին իրենց իսկ հայրենակիցները, Իսրայէլացիները: Սակայն Քրիստոս, Ղուկասի Աւետարանէն առնուած այս առակով կը յաջողի Մաքսաւորի ներկայացնել ո՛չ միայն սիրաշահող գոյներով, այլ զայն կը վերածէ հերոսի մը, որովհետեւ ան գիտէր մարդոց մէջ տեսնել քարին, լաւն ու դրականը:

Պատմութիւնը կը սկսի Փարիսեցիին նշանաւոր եւ ամբարտաւան աղօթքով, որ կոկոզավիզ կ'ըսէ. «Տէր Աստուած, շնորհակալ եմ, որ զիս չես ստեղծած ուրիշ մարդոց պէս յափշտակող, անիրաւ, շնացող եւ կամ նման այս Մաքսաւորին, այլ ես շաքաբը երկու անգամ պահեցողութիւն կը կատարեմ եւ կանոնաւոր կերպով իմ ունեցածներուս տասանորդը կու տամ Աստուծոյ տան՝ տաճարին»: Թերեւս ումանք խորհին թէ Փարիսեցիին աղօթքը այդքան ալ գէշ չէր, եւ նոյնիսկ թերեւս գտնուին ուրիշներ ալ, որոնք որոշ արդարացումով աղօթքն անոր պէս:

Մինչ, կը շարունակէ աւետարանը, Մաքսաւորը կանգնած անդին, տաճարին մութ մէկ անկիւնը, գլուխը կախ, առանց նոյնիսկ համարձակելու աչքերը երկինք բարձրացնելու, կուրծքը ծեծելով անդադար կը կրկնէ. «Տէր Աստուած, ներէ՛ ինձի, մեղաւորիս»: Ո՛չ մէկ ձեւականութիւն, ո՛չ մէկ ինքնարդարացում, որովհետեւ ան գիտէր թէ ինք ո՛վ էր եւ ի՛նչ վատ գործեր կատարած: Ան այնքա՛ն կ'ամչնար ինքն իրմէ, որ չէր համարձակեր անգամ գլուխը վեր բարձրացնել: Մաքսաւորինը անկեղծ ու

ազնիւ աղօթք մըն էր, «Գրա՛ ինծի, մեղաւորիս»:

Ագարակապան մը եւ իր պատանի գաւազը օր մը կ'երթան իրենց ցորենի հունձին նայելու: Տղան ի տես ցորենի ուղղաձիգ հասկերուն, կ'ըսէ.

- Հա՛յր, տե՛ս ի՛նչ գեղեցիկ եւ քարձրագլուխ կանգնած են մեր ցորենները. անպայման գլուխը կախ մնացած ճասկերը անպէտք ըլլալու են:

Տարեց ագարակապանը լռելեայն հասկ մը փրցնելով կը դառնայ տղուն եւ կ'ըսէ.

- Տղա՛ս, ուղիղ կանգնած ցօղունը բերեւազլուխ կ'ըլլայ եւ հետեւաբար՝ անպէտք, մինչդեռ իրենց գլուխները համեստօրէն կախած հասկերը՝ լեցուն են եւ լաւագոյնը...:

Առակին երկու հերոսներն ալ ճիշդ կը խօսէին. երկուքն ալ ինքզինքնին է որ կը ներկայացնէին: Առաջինը՝ Փարիսեցին, հաւատարմօրէն պահած էր Մովսիսական Օրէնքին բոլոր տրամադրութիւնները, պահեցողութեամբ եւ տաճարի տասանորդի վճարումով: Մինչ երկրորդը՝ Մաֆաւոր, որ գող մը եւ կեղեքիչ մըն էր, եկած էր անկեղծօրէն խոստովանելու իր յանցանքները: Աստուածորդին, որ գիտէր կարդալ սիրտերը, անշուշտ չարդարացուց Մաֆաւորին ապրած կեանքը, սակայն միւս կողմէն ալ ան չգնահատեց Փարիսեցիին կեղծաւորութիւնն ու մանաւանդ ցուցամոլ կրօնասիրութիւնը:

Փարիսեցիի եւ Մաֆաւորի առակին մէջ, Մաֆաւորը իր տունը կը վերադառնայ բերել հողիով, արդարացած, մինչ Փարիսեցին՝ հակառակ իր լորձնաշուրթն ինքնագովութիւններուն, չի՝ յաջողիր ձեռք ձգել միեւնոյն արդիւնք: Քրիստոս այս առակը պատմեց ներկայութեանը այնպիսի ամբարտաւան մարդոց, որոնք փոխանակ իրենց

մտահոգութիւններուն եւ առօրեային կեդրոնը դարձնելու զԱստուած, տարուած էին աւելի իրենց ողորմելի «ես»երով: Մարդիկ՝ որոնք կը խորհէին թէ իրենք ուրիշներէ աւելի լաւ էին ու քարձր եւ հետեւաբար՝ աւելի աստուածահաճոյ:

Առակին միտք քանին այն է՝ թէ Քրիստոս կը նախընտրէ մեղաւորներն ու հիւանդները, որոնք իրենք՝ Աստուածային բժիշկին կարիքը ունէին: Եւ միւս կողմէն, առակը յստակօրէն կը շեշտէ այն իրողութիւնը, որ Աստուածորդին կը խորշէր ինքնագով եւ ամբարտաւան մարդոցմէ, անոնք՝ որոնք ինքզինքնին կը նկատէին իսրայէլի հոգեւոր կեանքին ընտրանին: Ո՛չ ոք կ'ախորժի ամբարտաւան եւ եսակեդրոն մարդոցմէ: Քրիստոս ամէն ինչէ աւելի կը նախընտրէր համեստ ու պարզ հոգիները, որոնց մէջ կը տեսնէր պատառ մը ամառնային պարզկայ ու աստեղագարդ գեղեցիկ երկինք մը, իսկ ամէն քանէ աւելի ան կը սիրէր իր շուրջ տեսնել քարի ու խոնարհ հոգիներ: Քրիստոսի համար Փարիսեցին սառցապատ լեռնագագաթն էր, ուր ծաղիկներ չէին բուսներ, մինչ Մաֆաւորին սիրտը այնքան խոնարհ էր, որ աստուածային սիրոյ եւ գութի գետեր կը հոսէին անկէ. եւ անկասկած այդ էր պատճառը որ Քրիստոս կը նախընտրէր մեղաւորները, եւ այդ իրականութիւնը արդէն ինքնին քաւարար մխիթարութիւն պէտք է ըլլայ մեզի համար: Մեր Փրկիչը կը սիրէր մեղաւորները, որովհետեւ անոնք համեստ էին եւ վերէն չէին նայեր ուրիշներուն: Եւ հաւանաբար այդ իսկ պատճառով մեր Եկեղեցւոյ հայրերը հպարտութիւնը դրած են եօթը մահացու մեղքերու ցանկին գլուխը: Փարիսեցիին կրնար ամէն ինչով գերիվեր ըլլալ Մաֆաւորէն, սակայն այն վայրկեանէն երբ ան սկսաւ վերէն նայիլ Մաֆաւորին, կորսնցուց իր բոլոր առաւելութիւնները:

Ան կը մոռնար թէ յղփացած հոգիները չէին կրնար ներս մտնել արքայութեան նեղ դռներէն:

Նաեւ, Փարիսեցիին կը մերժէր տեսնել թէ ինք իր ամբողջ կարծեցեալ առաքինութիւններով, Աստուծոյ աչիքին լոկ պատուած ու կեղտոտ քուրջի կտոր մըն էր: Ո՛չ ոք կրնայ քաւականին առաքինի ու արդար ըլլալ՝ արժանանալու Հայր Աստուծոյ սիրոյն: Երբ սիրոյն մենք կրնանք արժանանալ միայն ու միայն կեանքի մէջ մեր բռնած կեցուածով եւ արարքներով: Մենք բացարձակապէս իրաւունք չունինք հպարտանալու մեր չունեցած առաքինութիւններով եւ արդարամտութեամբ, եւ անպայմանօրէն այս ըլլալու է բացատրութիւնը թէ ինչո՞ւ մեր Տէրը կը նախընտրէր մեղաւորներու ընկերութիւնն ու մօտիկութիւնը:

Փարիսեցիին համար իր անձը իր միակ աշխարհն էր. ճիշդ է որ ան շնորհակալութիւն կը յայտնէր Աստուծոյ, բայց իրականութեան մէջ ան ինքն իր մասին էր որ կը մտածէր: Իսկ Մաքսաւորն ալ կուրծքը ծածկելով անդադար կը կրկնէր. «Աստուած իմ, քաւէ՛ իմ մեղքերս», որուն համար ալ ինչպէս Աւետարանիչը կը գրէ, միւսէն աւելի արդարացած ու սրբուած տուն վերադարձաւ:

Փարիսեցի մը ու Մաքսաւոր մը տանար գացին աղօթելու: Մէկը կը նկատուէր Հրէութեան ազնուական դասակարգին լաւագոյն ներկայացուցիչը, իսկ միւսը՝ հասարակ աւագակ մը ու դաւանան մը, սակայն եւ այնպէս երկուքն ալ մեղաւորներ էին: Առաջինը՝ ինքնապաստան էր, ամբարտաւան եւ այն տպաւորութեան տակ թէ ինք արդէն ապահոված էր իր հոգիի փրկութիւնը, եւ ատոր համար ալ վերէն կը նայէր ուրիշներուն: Երկուքն ալ մեղաւոր էին, սակայն միայն մէկը քաջութիւնն ու համեստութիւնը կ'ունենար անդրադառնալու եւ ընդունելու այդ: Քրիստոս սիրեց մեղաւորները, քրիստոնեան պարտի գիտնալ այս, որովհետեւ մեր Տէրը իր կեանքը զոհեց մեր նման մեղաւորներու համար:

Սիրելի հաւատացեալներ, մինչ կը պատտրաստուինք դիմաւորելու Աստուածորդոյն հրաշափառ Յարութեան տօնը, թող սրբենք ու զտենք մեր մտածումներն ու աղօթքները, որպէս զի ի լրումն ժամանակի մենք եւս արժանացած ներման, Մաքսաւորին հաւատքին ու ոգիին նման համեստ եւ աներեր, սրբուած ու արդարացած մտնենք մեր Փրկչի արքայութենէն ներս, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս, յաւիտենից. Ամէն:

ՆՈՒՐՀԱՆ ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ